

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : ผลกระทบต่อกฎหมายเครื่องหมายการค้าของไทย
ในกรณีเข้าเป็นภาคีสมาชิกข้อตกลงมาดริดหรือ
พิธีสารมาดริด

ชื่อผู้เขียน : นายสมศักดิ์ พณิชกุล

ชื่อปริญญา : นิติศาสตรมหาบัณฑิต

ปีการศึกษา : 2544

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

1. รองศาสตราจารย์ ดร. กัลยา ตันศิริ   ประธานกรรมการ
2. อาจารย์สุชาติ ธรรมาพิทักษ์กุล

ในปัจจุบันผู้ประกอบการธุรกิจไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ส่งออกมีความต้องการที่จะไปจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศมากขึ้น แต่เนื่องจากการจดทะเบียนมีความยุ่งยาก ลำบาก อีกทั้งต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนสูง ทำให้เกิดการละเลยไม่ไปจดทะเบียน จึงเป็นช่องทางให้คู่แข่งทางการค้า หรือตัวแทนจำหน่ายสินค้าในต่างประเทศ ฉวยโอกาสแอบนำเอาเครื่องหมายการค้านั้นไปจดทะเบียนเป็นของตนเอง ก่อให้เกิดปัญหาคือเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่แท้จริงไม่สามารถส่งสินค้าภายใต้เครื่องหมายการค้าที่สุจริตเข้าไปจำหน่ายยังประเทศนั้น หรือหากส่งเข้าไปจำหน่ายก็อาจถูกจับกุมดำเนินคดีฐานละเมิดเครื่องหมายการค้า หรือถูกข่มขู่เรียกร้องค่าตอบแทนทั้งที่แท้จริงแล้วเครื่องหมายการค้านั้นเป็นของตนเอง ก่อให้เกิดผลเสียหายต่อผู้ประกอบการธุรกิจไทยเป็นอย่างมาก

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุของปัญหาเกิดจากระบบกฎหมายเครื่องหมายการค้าของประเทศต่าง ๆ ส่วนใหญ่รวมทั้งประเทศไทยใช้ระบบจดทะเบียน (Registration System) กล่าวคือ ผู้ที่ประสงค์จะขอรับความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าจะต้องนำ

เครื่องหมายการค้าไปจดทะเบียนก่อน จึงได้รับความคุ้มครองโดยสมบูรณ์ตามกฎหมาย และขอบเขตของความคุ้มครองจำกัดเฉพาะเขตแดนของแต่ละประเทศ (Territoriality Principle) ไม่ได้ครอบคลุมไปยังประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกทำให้เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ประสงค์จะขอรับความคุ้มครองจะต้องนำเครื่องหมายการค้านั้นไปจดทะเบียนในประเทศต่าง ๆ ซึ่งแต่ละประเทศจะมีกฎระเบียบที่แตกต่างกัน ใช้ภาษาแตกต่างกัน ก่อให้เกิดความยุ่งยากลำบากในการจดทะเบียน และโดยประการสำคัญจะต้องเสียค่าใช้จ่ายที่สูงมาก จึงทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจละเลยไม่ไปจดทะเบียน ก่อให้เกิดความเสียหายดังกล่าวมาข้างต้น

วิธีการแก้ไขปัญหาวีธีหนึ่งที่สามารถทำได้คือการเข้าเป็นภาคีสมาชิกการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศตามข้อตกลงมาดริดหรือพิธีสารมาดริด ซึ่งจะช่วยให้การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในประเทศภาคีสมาชิกของข้อตกลงทั้งสองซึ่งปัจจุบันมีอยู่ 70 ประเทศ สามารถกระทำได้โดยสะดวก รวดเร็ว และประหยัดค่าใช้จ่าย อันจะเป็นการแก้ไขปัญหาคความยุ่งยากในการจดทะเบียนของผู้ประกอบการการค้าได้

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงผลดีผลเสียในการเข้าเป็นภาคีสมาชิกตามข้อตกลงมาดริดหรือพิธีสารมาดริด และผลกระทบทางกฎหมายต่อกฎหมายเครื่องหมายการค้าของไทยในกรณีเข้าเป็นภาคีสมาชิกตามข้อตกลงทั้งสองหรือข้อตกลงใดข้อตกลงหนึ่ง เพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้ประกอบการธุรกิจไทยในการที่จะทำให้เครื่องหมายการค้าของตนได้รับความคุ้มครอง และใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเครื่องหมายการค้าของไทยให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจการค้าที่เปลี่ยนแปลงไป

จากการศึกษาวิเคราะห์ ผลดี ผลเสีย และผลกระทบต่อกฎหมายเครื่องหมายการค้าของไทยแล้ว เห็นว่า ประเทศไทยควรจะเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศตามระบบมาดริด โดยเลือกเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกตามพิธีสารมาดริด (Madrid Protocol) เพราะจะมีความยืดหยุ่น และเหมาะสมกว่าการเข้าเป็นภาคีสมาชิกตามข้อตกลงมาดริด (Madrid Agreement) เฉพาะอย่างยิ่งในเรื่อง

ระยะเวลาในการตรวจสอบเครื่องหมายของแต่ละประเทศ การเป็นภาคีสมาชิกตามพิธีสารมาดริดมีระยะเวลาที่ยาวกว่า นอกจากนั้นยังสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้อีกด้วย

การเข้าเป็นภาคีสมาชิกตามพิธีสารมาดริด จะเป็นผลดีต่อผู้ประกอบการธุรกิจไทย โดยจะทำให้การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในประเทศภาคีสมาชิกเป็นไปได้โดยสะดวก รวดเร็ว และประหยัดค่าใช้จ่าย อีกทั้งยังจะเป็นการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการขนาดกลาง และขนาดเล็ก (SMEs) ของไทยสามารถจดทะเบียนและเปิดตลาดการค้าใหม่ ๆ ได้มากขึ้น นอกจากนี้ ยังจะเป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีและสร้างแรงจูงใจให้ประเทศภาคีสมาชิกมาลงทุนในประเทศไทยมากขึ้น ซึ่งจะเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม

แต่อย่างไรก็ดี การจะเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกดังกล่าว ประเทศไทยจะต้องเข้าเป็นภาคีแห่งอนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินอุตสาหกรรมเสียก่อน เนื่องจากเป็นเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในพิธีสารมาดริด รวมทั้งจะต้องอนุวัติกฎหมายเครื่องหมายการค้าของไทย อันได้แก่ พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 ให้สอดคล้องกับข้อตกลงในพิธีสารมาดริด กล่าวคือ จะต้องแก้ไขปรับปรุงแบบพิมพ์คำขอจดทะเบียนภาษาที่ใช้ในการจดทะเบียน ค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียน รวมทั้งข้อกำหนดและหลักเกณฑ์ในการจดทะเบียน นอกจากนี้ยังจะต้องเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีสมาชิกดังกล่าว เช่น การปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงาน การปรับปรุงระบบงาน การพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์ การฝึกอบรมบุคลากร การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้ให้กับผู้ประกอบการค้าและประชาชนทั่วไป